

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства охорони
здоров'я України
04 червня 2026 року № 745

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України 19 червня
2026 року за № 896/46290

Державні санітарні норми та правила
«Вимоги щодо безпечності для здоров'я людини під час утворення,
збирання, тимчасового зберігання, перевезення, оброблення відходів та
вимоги щодо безпечності для здоров'я людини продукції, що
виробляється з відходів»

І. Загальні положення

1 Ці Державні санітарні норми та правила встановлюють обов'язкові вимоги щодо забезпечення безпечних для здоров'я людини умов при здійсненні діяльності, пов'язаної з утворенням, збиранням, тимчасовим зберіганням, перевезенням та обробленням відходів, а також вимоги щодо безпечності для здоров'я людини продукції, виготовленої з відходів.

2. Дія цих Державних санітарних норм та правил поширюється на всіх суб'єктів господарювання у сфері управління відходами, які мають дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів відповідно до Порядку видачі, відмови у видачі, припинення дії дозволу на здійснення операцій з оброблення відходів, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 19 грудня 2023 р. № 1328, та інтегрований довікільєвий дозвіл на провадження діяльності з управління відходами відповідно до Закону України «Про інтегроване запобігання та контроль промислового забруднення».

3. У цих Державних санітарних нормах та правилах терміни вживаються в таких значеннях:

безпе́чність для здоро́в'я людини — гранично допустимі концентрації (далі – ГДК) у повітрі, воді, ґрунті, продукції чи відходах шкідливих фізичних, хімічних або біологічних чинників, які можуть безпосередньо або опосередковано спричинити негативний вплив на здоров'я людини.

Інші терміни у цих Державних санітарних нормах та правилах вживаються у значенні, наведеному у Законах України «Про управління відходами», «Про систему громадського здоров'я», «Про охорону праці», «Основи законодавства України про охорону здоров'я» та інших нормативно-правових актах в сфері управління відходами, захисту людини та навколишнього природного середовища від шкідливого впливу відходів, охорони здоров'я і охорони праці.

II. Загальні вимоги до безпе́чності під час операції з управління відходами

1 Процеси утворення, збирання, зберігання, перевезення та оброблення відходів повинні здійснюватися з урахуванням наступних вимог:

попередження потрапляння небезпечних відходів у повітря, ґрунт, воду;
недопущення контакту населення з небезпечними відходами, крім небезпечних відходів у складі побутових;

дотримання Державних медико-санітарних нормативів допустимого вмісту хімічних і біологічних речовин в атмосферному повітрі населених місць, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 10 травня 2024 року № 813, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 24 травня 2024 року за №№ 763/42108, 764/42109, та Гігієнічних регламентів допустимого вмісту хімічних речовин у ґрунті, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 14 липня 2020 року № 1595, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 31 липня 2020 року за № 722/35005, у межах санітарно-захисної зони, Гігієнічних нормативів якості води водних об'єктів для задоволення питних, господарсько-побутових та інших потреб населення, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 2 травня 2022 року № 721, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 16 травня 2022 року за № 524/37860, у пунктах водокористування на протязі всього періоду його експлуатації.

2 Працівники, що залучаються до операцій з управління відходами, повинні проходити інструктаж або навчання з питань гігієни та охорони праці, а також у разі необхідності відповідно до вимог Порядку організації та проведення обов'язкових медичних оглядів працівників певних категорій, затвердженому наказом Міністерства охорони здоров'я України 08 вересня 2025 року № 1393, зареєстрованому в Міністерстві юстиції України 27 жовтня 2025 року за № 1551/44957, попередній та періодичний медичний огляд.

3. Працівники, що залучаються до операцій з управління відходами в межах території утворювача відходів і здійснюють дезінфекцію ємностей вторинного пакування відходів, забезпечуються спеціальним одягом, спеціальним взуттям з проколом захисною прокладкою та іншими засобами індивідуального захисту відповідно до Мінімальних вимог безпеки і охорони здоров'я при використанні працівниками засобів індивідуального захисту на робочому місці, затверджених наказом Міністерства соціальної політики України від 29 листопада 2018 року № 1804, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 27 грудня 2018 року за № 1494/32946.

4. Організація охорони праці при виконанні робіт пов'язаних з утворенням, збиранням, зберіганням, перевезенням та обробленням відходів здійснюється відповідно до Закону України «Про охорону праці» і передбачає виконання заходів, спрямованих на збереження життя, здоров'я і працездатності людини у процесі трудової діяльності.

III. Гігієнічні вимоги до управління відходами на етапах утворення, збирання та перевезення

1. Утворювачі відходів повинні вживати ефективних заходів для зменшення обсягів утворення відходів, зокрема шляхом впровадження найкращих доступних технологій і методів управління відходами.

Забороняється змішувати:

різні види небезпечних відходів або небезпечні відходи з відходами, що не є небезпечними;

відходи, що можуть бути відновлені, з відходами, що не можуть бути відновлені.

2. Утворювач відходів, крім побутових, забезпечує класифікацію утворених відходів відповідно до Порядку класифікації відходів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20 жовтня 2023 року № 1102.

3. Майданчики для збирання побутових відходів повинні відповідати вимогам Державних санітарних норм та правил утримання територій населених місць, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 07 березня 2011 року № 145, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 5 квітня 2011 р. за № 457/19195.

4. Майданчики для тимчасового зберігання відходів (крім побутових відходів), зокрема в контейнерах, повинні:

мати тверде покриття із схилом для стоку дощових і талих вод з облаштуванням зумпфу або під'єднання до централізованої системи водовідведення;

бути облаштовані зручними під'їздами для спеціально обладнаних транспортних засобів;

бути віддалені від меж земельних ділянок навчальних та лікувально-профілактичних закладів, стін житлових та громадських будівель і споруд, майданчиків для ігор дітей та відпочинку населення на відстань не менш 20 метрів.

5. Зумпфи, при їх облаштуванні, повинні регулярно очищатись та знезаражуватись. Верхня частина зумпфу повинна бути захищена решіткою або кришкою і мати обмежений доступ для сторонніх осіб.

6. Майданчики для розміщення контейнерів без верхніх кришок повинні мати навіс, для запобігання попадання дощових (талих) вод у контейнер.

7. Майданчики повинні прибиратися від залишків відходів після кожного звільнення або вивозу контейнерів.

8. Контейнерні майданчики повинні регулярно оброблятися з застосуванням миючих та дезінфікуючих засобів, але не рідше 1 разу в місяць в літній період і 1 разу в квартал в інші періоди (осінній, зимовий, весняний).

9. Перевезення побутових відходів проводиться з використанням транспортних засобів спеціального призначення, що забезпечують запобігання шкідливому впливу відходів, що перевозяться, на навколишнє природне середовище, здоров'я людей і майно (далі – транспортний засіб спеціального призначення).

10. Під час перевезення та виконання вантажно-розвантажувальних робіт перебування сторонніх осіб на транспортному засобі спеціального призначення заборонено.

11. Транспортний засіб спеціального призначення для перевезення побутових відходів перед закінченням кожної зміни повинен вивантажити зібрані побутові відходи на об'єкті управління побутовими відходами.

12. Миття та планова дезінфекція транспортного засобу спеціального призначення проводяться за необхідності, але не рідше двох разів на місяць у в літній період і 1 разу в квартал в інші періоди (осінній, зимовий, весняний).

Під час проведення дезінфекції транспортного засобу обробляють колеса, днище, кузов, забірник відходів та кабінку водія.

13. Миття та планова дезінфекція транспортного засобу спеціального призначення повинна проводитись на спеціальному майданчику або приміщенні що забезпечує стік рідин після проведення обробки транспортного засобу спеціального призначення і недопущення їх попадання в ґрунт, водойми. При виконанні таких робіт в приміщенні, приміщення повинно бути обладнано засобами вентиляції.

14. Організація роздільного збирання побутових відходів здійснюється виконавчими органами органів місцевого самоврядування згідно з Методикою роздільного збирання побутових відходів, затвердженій наказом Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України 13 грудня 2023 року № 1130, зареєстрованій в Міністерстві юстиції України 02 лютого 2024 року за № 168/41513.

IV. Оброблення відходів

1. Місця захоронення відходів (далі – полігони) розміщуються за межами житлової зони та на відокремлених територіях із забезпеченням нормативних розмірів санітарно-захисної зони відповідно до вимог Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 19 червня 1996 року № 173, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 21 липня 1996 року за № 379/1404.

2. Вимоги до експлуатації полігону визначаються Правилами технічної експлуатації полігонів, припинення експлуатації, рекультивації та догляду за полігонами після припинення їх експлуатації, які затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, відповідно до частини третьої статті 40 Закону України «Про управління відходами».

3. Дезінфекція коліс транспортного засобу спеціального призначення повинна здійснюватися на контрольно-дезінфікуючій установці з пристроєм бетонної ванни на виїзді з полігона.

4. У разі забруднення відходами прилеглих до робочих територій полігона, включаючи дороги загального користування та прилеглі території, юридичними особами та/або індивідуальними підприємцями, що експлуатують полігон, забезпечується прибирання та доставка зібраних відходів на робочу карту полігона.

На полігонах, біля місць розвантаження та складування відходів, перпендикулярно напрямку панівних вітрів повинні встановлюватися сітчасті огорожі для затримки легких фракцій відходів.

Не допускається попадання легких фракцій відходів, змив атмосферними опадами частини відходів за межі території полігону.

5. Суб'єкти господарювання, що експлуатують полігон, повинні забезпечувати очищення викидів і скидів, які виникають в процесі експлуатації полігону, до нормативних рівнів.

6. Експлуатація об'єктів оброблення відходів повинна здійснюватися відповідно до вимог Правил технічної експлуатації об'єктів оброблення відходів, затверджених наказом Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України 26 червня 2025 року № 1317, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 14 серпня 2025 року за № 1200/44606.

7. Експлуатація установок із спалювання відходів та установок із сумісного спалювання відходів повинна здійснюватися відповідно до вимог Правил технічної експлуатації установок із спалювання відходів та установок із сумісного спалювання відходів, затверджених наказом Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України 25 квітня 2025 року № 856, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 20 червня 2025 року за № 962/44368.

V. Вимоги щодо безпечності для здоров'я людини продукції, виготовленої з відходів

1. Продукція, виготовлена з відходів, допускається до виробництва, обігу та використання лише за умов:

забезпечення її безпечності, стабільності та відповідності вимогам державних медико-санітарних нормативів;

відповідності вимогам до аналогічної продукції, виготовленої з первинної сировини.

2. Побічні продукти, які утворилися як виробничий залишок у виробничому процесі повинні відповідати вимогам, визначеним Критеріям віднесення речовин або предметів до побічних продуктів, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2023 року № 1214.

3. Забороняється визнавати продукцією матеріали, що мають хоча б одну з небезпечних властивостей для здоров'я людей і навколишнього природного середовища, які роблять відходи небезпечними, відповідно до додатка 3 до Закону України «Про управління відходами».

4. Вимоги до виробництва:

забезпечення системи контролю якості в відповідності до ISO 9001;
контроль вхідної сировини;

ведення лабораторного контролю та документації.

5. Вимоги до маркування та обігу продукції:
відповідність державним медико-санітарним вимогам та технічним регламентам;

зазначення складу, небезпечних властивостей, правил використання;
заборона обігу небезпечної продукції.

6. Заборонені види продукції:
токсичні, канцерогенні, мутагенні матеріали;
продукція, яка не підлягає обробленню;
матеріали з підвищеною радіоактивністю;
продукція, що не відповідає вимогам державних медико-санітарних нормативів.

**Директор Департаменту
громадського здоров'я**

Тетяна СКАПА